

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Római Katolikus Teológia
1.3 Intézet	Római Katolikus Didaktika Teológia
1.4 Szakterület	római katolikus teológia
1.5 Képzési szint	mesterképzés
1.6 Szak / Képesítés	Teológia-Kultúra-Társadalom

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Ószövetség teológia						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Prof. dr. Zamfir Korinna docens						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Prof. dr. Zamfir Korinna docens						
2.4 Tanulmányi év	2	2.5 Félév	1	2.6 Értékelés módja	vizsga	2.7 Tantárgy típusa	kötelező – alap

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					32
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					44
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					14
Vizsgák					6
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	116				
3.8 A félév össz-óraszama	172				
3.9 Kreditszám	8				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	• nincs
4.2 Kompetenciabeli	• az Ószövetség kánonjának, könyveinek általános ismerete • a kritikai-konstruktív reflexió és szintézis képessége az ószövetségi szövege olvasása és értelmezése során

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• Táblával és vetítővel felszerelt terem
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• Táblával és vetítővel felszerelt terem; BibleWorks software-rel felszerelt számítógépek az informatika laborban; intézeti könyvtár

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • a bibliai hermeneutika elveinek és szabályainak ismerete és alkalmazása • az ószövetségi könyvekkel kapcsolatos ismeretek alkalmazása azok teológiai mondanivalójának megértésében • az ószövetségi exegézis eredményeinek szintetizálása és integrálása az Ószövetség teológiáiba
-----------------------------	--

Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • az ószövetségi exegézis eredményeinek integrálása • az Újszövetség teológia alapjainak megértése • a szisztematikus teológia bibliai alapjainak elsajátítása
------------------------------------	--

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • Az Ószövetség teológiájának megismerése
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • Az egyes ószövetségi könyvek és könyv korpuszok teológiájának elsajátítása • Az Ószövetség teológiai témáinak ismerete • Az Újszövetség teológia, illetve a szisztematikus teológia ószövetségi alapjainak megértése

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Az ÓSZ alapvető tapasztalatai és képei Istennel kapcsolatban.	előadás	Preuß, <i>Theologie I</i> , 158-258. Sattler, Schneider, Istentan, in Schneider, <i>DK 1</i> , 9-45.
2. Az ÓSZ teremtésteológiája. A teremtés mint az üdvtörténet kezdete (Ter 1-2, Deut-Iz, Zsolt, bölcsességi irodalom).	előadás	Preuß, <i>Theologie I</i> , 259-273. Ricoeur, LaCocque, 19-102. Sattler, Schneider, <i>Teremtés-tan</i> , <i>DK 1</i> , 134-147. Rózsa, <i>Genesis I</i> , 2002. von Rad, <i>ÓSZ teológia I</i> . Zamfir, <i>Ószövetségi exegézis</i>
3. A történelem teológiai jelentősége Izraelben. Az üdvtörténet liturgikus megjelenítése.	előadás	JBK III. Sattler, Schneider, <i>Istentan</i> , in Schneider, <i>DK 1</i> , 9-45. Schreiner, <i>Az ÓSZ teológiája</i> . Zamfir, <i>Ószövetségi exegézis</i>
4. Prófétizmus az ÓSZ-ben. A próféta hatalma. A próféta viszonya a politikai és vallási intézményekhez. A próféta konfliktusai. A hamis próféta-ság kérdése	előadás	Hausmann, A próféták hatalma, 39-47 LaCocque, Ricoeur, <i>Penser la Bible</i> . von Rad, <i>Ószövetség teológiája II</i> . Steck, <i>Israel</i> . Zamfir, <i>Jeremiás</i> , 287-303
5. A Jahvista és Papi teológia emberképe. A férfinak és nőnek teremtett ember	előadás	Koltun-Fromm, <i>Sexuality</i> , 375-395. Wolff, <i>Antropológia</i>
6. Az ÓSZ antropológiája. Sztereometria, szintetikus látásmód. Alapvető fogalmak. A nepeš.	előadás	Sattler, Schneider, <i>Teremtés-tan</i> in <i>DK 1</i> , 171-173. Wolff, <i>Antropológia</i>
7. Az ÓSZ antropológiája. A bāsār. Rû ^a h, nešāmā ^h , leb	előadás	Sattler, Schneider, <i>Teremtés-tan</i> in <i>DK 1</i> , 171-173. Wolff, <i>Antropológia</i>
8. Az ÓSZ antropológiája. Kéz, láb, fej, érzékszervek, belső szervek; a csont	előadás	Sattler, Schneider, <i>Teremtés-tan</i> in <i>DK 1</i> , 171-173. Wolff, <i>Antropológia</i>
9. Az ember sorsa. Jutalmazás és büntetés, boldogság és szenvedés a bölcsességi irodalomban	előadás	JBK III. MacKenzie, Murphy, Jób, <i>JBK I</i> , 717-751.

		Preuß, <i>Theologie</i> I, 209-220. Rózsa <i>Az ÓSZ keletkezése</i> II.
10. Prédikátor könyve: boldogságkeresés és az élet értelme az ember múlandósága összefüggésében	előadás	Jakubinyi, <i>Prédikátor</i> . Rózsa, <i>ÓSZ keletkezése</i> II., 401-412. Wright, Prédikátor JBK I, 753-762. Schwienhorst-Schönberger, <i>Kohelet</i>
11. A Prédikátor könyve: a kifürkészhetetlen, szuverén Isten; determinizmus és az ember törekvései	előadás	Jakubinyi, <i>Prédikátor</i> . Rózsa, <i>ÓSZ keletkezése</i> II., 401-412. Wright, Prédikátor JBK I, 753-762. Schwienhorst-Schönberger, <i>Kohelet</i>
12. A Prédikátor könyve: munka, vagyon, teljesítmény.	előadás	Jakubinyi, <i>Prédikátor</i> . Rózsa, <i>ÓSZ keletkezése</i> II., 401-412. Wright, Prédikátor JBK I, 753-762. Schwienhorst-Schönberger, <i>Kohelet</i>
13. A halál és az ember halál utáni sorsa (Préd, Jób, Sír). Továbbélés a névben és a gyermekekben (Sír). A fiatal halálának értelmezése (Bölcs).	előadás	Di Lella, Sirák fia, <i>JBK</i> I, 763-782. MacKenzie, Murphy, Jób, <i>JBK</i> I, 717-751. Miller, Qohelet, 437-454. Schwienhorst-Schönberger, <i>Kohelet</i> . Wright, Bölcsesség, <i>JBK</i> I, 783-801
14. A feltámadásba és túlvilágba vetett hit (Dán 12, 2 Makk 7; 12). A halhatatlanság és a halál utáni jutalmazás és büntetés hite (Bölcs 2–5).	előadás	Mc Eleney, 2 Makkabeusok, in <i>JBK</i> I, 652, 682, 684. Hartmann, Di Lella, Dániel, in <i>JBK</i> I, 643-644 Wright, Bölcsesség, <i>JBK</i> I, 783-801
<p>Könyvészet <i>Biblia</i>, Szent István Társulat, Budapest, 2003. <i>Szentírás</i> (Káldi-Neovulgáta Biblia), Szent Jeromos Társulat, Budapest, 1997 (és további kiadások).</p> <p>Léon-Dufour, X. (red.), <i>Biblikus teológiai szótár</i>, Budapest, 1972.</p> <p>Brown, R. E., Fitzmyer, J. A., Murphy, R. E., <i>Jeromos Biblia-kommentár</i> I, III, 2002–2003. Brueggemann W., <i>Theology of the Old Testament: Testimony, Dispute, Advocacy</i>, Minneapolis, 2005. Esler, Ph. F. (szerk.), <i>Ancient Israel. The Old Testament in Its Social Context</i>, Minneapolis, 2006. Hausmann J., „A próféták hatalma – Megfontolások az ószövetségi próféta képéhez”, in Benyik Gy. (szerk.), <i>Hatalom és Karizma</i>, Szeged 2003, 39-47 (= <i>Pannonhalmi Szemle</i> 2 [2004] 12-18). Jakubinyi Gy., <i>A Prédikátor könyve</i> (Szent István Bibliakommentárok), Bp., 2008. Koltun-Fromm N., Sexuality and Holiness: Semitic Christian and Jewish Conceptualizations of Sexual Behavior, <i>Vigiliae Christianae</i> 54.4 (2000) 375-395. Miller D.B., <i>Qohelet's Symbolic Use of לַבַּיִת</i>, <i>Journal of Biblical</i></p>		

<p><i>Literature</i>, 117. 3 (1998) 437-454. Preuß, H. D., <i>Theologie des Alten Testaments</i>, Stuttgart, 1991-1992. Ricoeur, P., LaCocque, A., <i>Penser la Bible</i>, Paris, 1998 (magyarul <i>Bibliai gondolkodás</i>, Budapest, 2003; román ford. a könyvtárban, <i>Cum să înțelegem Biblia</i>, Iași, 2002.) Rózsa H., <i>A Genesis könyve I</i>, Budapest, 2002. Rózsa H., <i>Az Ószövetség keletkezése II.</i>, Budapest, 1996, Rózsa H., <i>Üdvösségközvetítők az Ószövetségben</i>, Budapest, 2001. Schneider, Th. (ed.), <i>A dogmatika kézikönyve</i>, 1–2, Budapest, 1996–1997. Schreiner, J., <i>Az Ószövetség teológiája</i>, Budapest 2004. Schwienhorst-Schönberger, L., <i>Kohelet</i> (HThKAT), Freiburg, 2004. Steck, O. H., <i>Israel und das gewaltsame Geschick der Propheten</i>, Neukirchen-Vluyn, 1967. von Rad, G., <i>Az Ószövetség teológiája I–II</i>, Budapest, 2000–2001. Westermann, C., <i>Az Ószövetség teológiájának vázlata</i>, Budapest, 1993. Wolff, H. W., <i>Az Ószövetség antropológiája</i>, Bp., 2001. Zamfir K., <i>Jeremiás szolgálata az üdvösségközvetítő intézmények válsága idején</i>, in Benyik Gy. (szerk.) <i>Világi közösség – vallási közösség</i>, Szeged, 2004, 287–303. Zamfir K., <i>Ószövetségi exegézis</i>, Kolozsvár, 2008.</p>		
8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Isten irgalmas szeretete és kegyelme az ÓSZ-ben (Deut, Óz, Dt-Tr-Iz).	diákok előadása, kérdések megvitatása	Léon-Dufour, <i>Biblikus teológiai szótár</i> . Schneider, DK 2 (Kegyelem-tan. Bibliai alapok)
2. Szent és profán. Szent idő és szent hely. A kultusz	diákok előadása, kérdések megvitatása	Léon-Dufour, <i>Biblikus teológiai szótár</i> Preuß, I, 286-290. Preuß, II, 226-273 Westermann, <i>ÓSZ teológia</i>
3. JHWH igazsága és igazságossága.	diákok előadása, kérdések megvitatása	Léon-Dufour, <i>Biblikus teológiai szótár</i> . Preuß, I, 196-203. von Rad, <i>ÓSZ teológiája I</i>
4. Mennyei világ és istenellenes világ. Angyalok, démonok, sátán. A holtak birodalma	diákok előadása, kérdések megvitatása	Léon-Dufour, <i>Biblikus teológiai szótár</i> . Preuß, I, 293-302
5. Az Énekek Éneke és a házasságszimbolika.	diákok előadása, kérdések megvitatása	Beauchamp, <i>L'Un et l'Autre Testament</i> , 161-191. LaCocque, <i>La Sulamite</i> , in Ricoeur, LaCocque, 373–410. Ricoeur, <i>Métaphore nuptiale</i> , in Ricoeur, LaCocque, 411–457
6. A szenvedés értelmezési modelljei a bölcsességi irodalomban.	diákok előadása, kérdések megvitatása	JBK I, III. Preuß, 133-162. Rózsa, II
7. A szenvedés értelmezési modelljei. Az igaz szenvedése (Zsolt 22; 69; 88). A közösség javára való szenvedése (Ebed Jahve)..	diákok előadása, kérdések megvitatása	Beauchamp, A zsoltárok, 6–19. Hieke, Hallgatni 373-391. LaCocque, Ricoeur, <i>Penser</i> , 247–304. Preuß, II, 133-162. Rózsa, <i>Üdvösségközvetítők</i>

8. A zsoltárok teológiája (Jahve – a teremtő, a király, a menedék, a megmentő)	diákok előadása, kérdések megvitatása	Beauchamp, <i>Psaumes</i> . Preuß, I, 173-182. Rózsa, <i>Az ÓSz keletkezése II</i>
9. A zsoltárok teológiája. Isten és ember kapcsolata (transzcendencia és közvetlenség).	diákok előadása, kérdések megvitatása	Beauchamp, <i>Psaumes</i> . Fr. François, fr. Pierre-Yves, <i>Méditation</i>
10. Az ószövetségi apokaliptika	diákok előadása, kérdések megvitatása	JBK I, III. von Rad, <i>Az Ószövetség teológiája II</i>
11. Az Istenről szóló beszéd metaforikus jellege	diákok előadása, kérdések megvitatása	Ricoeur, <i>Freud and Philosophy</i> , 7-19; uő., <i>La Symbolique du Mal</i> . Uő., “The Hermeneutics of Symbols” 284-311
12. Isten mint atya és anya az Ószövetségben (Óz, Dt-Tr-Iz, Zsolt 22; 27; 103)	diákok előadása, kérdések megvitatása	JBK I, Perintfalvi, A metaforák rejtett dimenziója
13. A nő az ÓSz-ben: Ter 1; 2–3 és a szövegek újraértelmezése.	diákok előadása, kérdések megvitatása	Bird, Bone of My Bone, 521–534 Schüssler Fiorenza, <i>En mémoire d'elle</i> . Zamfir, <i>Az ószövetségi nőkép</i> , 11–42 Zamfir, <i>Some Aspects</i> , 45-57.
14. Nők az ÓSz-ben: Debora, Jael, Rút, Eszter, Judit	diákok előadása, kérdések megvitatása	Bird, Bone, 521–534 Schüssler Fiorenza, <i>En mémoire d'elle</i> . Zamfir, <i>Az ószövetségi nőkép</i> , 11–42 Zamfir, <i>Some Aspects</i> , 45-57.
Könyvészet		
<p><i>Biblia</i>, Szent István Társulat, Budapest, 2003. <i>BibleWorks for Windows</i>, Bushell, M.S., M.D. Tan, Glenn L. Weaver (eds.), CD-Rom, Version 7.0.012g, Norfolk, VA: BibleWorks, 2006 (a karon hozzáférhető). <i>Szentírás</i> (Káldi-Neovulgáta Biblia), Szent Jeromos Társulat, Budapest, 1997 (és további kiadások).</p> <p>Haag, H. (szerk.), <i>Biblikai lexikon</i>, Budapest, 1989. Léon-Dufour, X. (szerk.), <i>Biblikus teológiai szótár</i>, Budapest, 1986.</p> <p>Beauchamp, P., A zsoltárok és mi, in <i>Pannonhalmi Szemle</i> 3 (1996) 6–19. Beauchamp, P., <i>L’Un et l’Autre Testament</i>, Paris, 1990, 161-191. Beauchamp, P., <i>Psaumes nuit et jour</i>, Paris, 1980. Bird, Ph., Bone of My Bone and Flesh of My Flesh, <i>Theology Today</i> 50.4 (1993) 521–534 Fr. François, fr. Pierre-Yves, Taizé, <i>Méditation de l’Écriture. Prière des psaumes</i>, Abbaye de Bellefontaine, 1995. Hieke, Th., Hallgatni istenkáromlás volna. A panasz fenomenológiája és teológiája az Ószövetségben, <i>Mérleg</i>, 4 (1999), 373-391. LaCocque, A., Ricoeur, P., <i>Penser la Bible</i>, Paris, 1998. Perintfalvi R., A metaforák rejtett dimenziója az isteni bölcsesség sajátos hordozója? Lehet-e a Zsolt 103,13-ban található istenképnek</p>		

<p>mélyebb dimenziója? In Benyik Gy., <i>Isteni bölcsesség, emberi tapasztalat</i>, Szeged, 2012.</p> <p>Preuß, H. D., <i>Theologie des Alten Testaments</i>, II, Stuttgart, 1992.</p> <p>Ricoeur, P., <i>Freud and Philosophy. An Essay on Interpretation</i> (The Terry Lectures Series) [ed. Denis Savage], New Haven, 1977.</p> <p>Ricoeur, P., <i>La Symbolique du Mal</i>, Paris, 1960.</p> <p>Ricoeur, P., "The Hermeneutics of Symbols and Philosophical Reflection" I, ford. D. Savage, in Paul Ricoeur, <i>Conflict of Interpretations. Essays in Hermeneutics</i>, ed. Don Ihde, London, 2004, 284-311.</p> <p>Rózsa H., <i>Az Ószövetség keletkezése I-II</i>, Budapest, 1995-1996.</p> <p>Schüssler Fiorenza, E., <i>En mémoire d'elle</i>, Paris, 1986.</p> <p>Westermann, C., <i>Az Ószövetség teológiájának vázlata</i>, Budapest, 1993.</p> <p>Zamfir K., Az ószövetségi nőkép néhány vonása és hatástörténete, in Bodó M. (szerk.), <i>Nőnek (is) teremtette</i>, 2006, 11–42</p> <p>Zamfir K., Some Aspects and Effective History of the Old Testament Feminine Presence, <i>Sacra Scripta</i> 1-2 (2005) 45-57.</p>		
---	--	--

9. A tantárgy tartalmának összhangba hozása az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásaival.

<ul style="list-style-type: none"> • A tantárgy tartalma megegyezik az egyetemi oktatásban a fontosabb egyetemeken ószövetségi teológia tartalmával és módszereivel. • A tárgy keretében figyelembe vesszük a kortárs bibliakutatás eredményeit.
--

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az Ószövetség teológiai témáinak ismerete	Vizsga (írásbeli)	75 %
10.5 Szeminárium	Egyéni kutatás	Szemináriumi dolgozat	25 %
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • Az ószövetségi teológia alapvető istentani, teremtéstani és antropológiai kérdéseinek ismerete • Egyéni kutatás 			

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse
Dr. Zamfir Korinna

Szeminárium felelőse
Dr. Zamfir Korinna

2014. május 8.

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

.....